

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 35. De novæ Provinciæ benefactoribus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

petuo domicilio inlessi sunt. In Araucanorum rebellium finibus tres sedes positæ. In Chileni regni metropoli, præter Collegium, Seminarium etiam conditum est. Mendoçinâ sedes ad radices Chilenorum montium idè constructa, ut Chilense regnum cum Tucumaniâ neceretur. In Tucumaniâ Cordubæ Collegium, Tyrocinium, & Seminarium feliciter surgebant. Portus Boni-aëris ad excipiendos ab Europâ venientes Socios opportunissimâ sede occupatus. Stabilitâ verò in Sanctæ Fidei urbe domo, Paraquaria Tucumaniâ commissa est. Collegium Assumptionis Socios versùs Saranam, & apud Guaicuræos Guairanosque, in quatuor sedibus degentes, sub tutelâ habebat. Sic immensam terrarum molem, mediæ Europæ propè parem, exiguo numero opportunis intervallis distributo, Didacus Torres comprehendit, paucitatem Sociorum industriâ & magnitudine animi compensans. Hæc de locis summatim.

CAPUT
XXXIV.
De primis
Paraquariæ
Provinciæ
Sociis.

*Operum va-
rietas.*

*Per adversa
res promota.*

*Sociorum
ardor.*

Et tyronum.

*Selectus So-
ciorum ad
Missiones.*

Socii illustres

QUIS jam sigillatim referat ex his sedibus ad remota vicinaque loca ordinarias excursiones? Præcipuas attigimus: de reliquis, ne paria passim narremus, & brevitati studeamus, satis erit dixisse, in tribus amplissimis Præfecturis studio pari per frequentes Indorum & Æthiopum baptismos, Neophytorum expiationes, Hispanorum exhomologeses, amicitiarum redintegrationes, vitiorum publicorum amolitionem, & consuetæ vitæ Jesuiticæ munera, magnam messem ubique fuisse collectam. Dubium est, per prosperane magis, quam per adversa, rem Christianam Socii promoverint: nam vexatio ex servitio personali orta peperit nobis amplissimas Provincias, & novas sedes ad promulgandam Legem Divinam ab Rege Catholico, ac Regiis Prætoribus, & Senatoribus Societati assignatas. Quamvis verò plerique Socii, ut in rerum initiis fieri solet, si pauculos veteranos excipias, juvenes essent, cupiebant tamen omnes defectum ætatis virtutum maturitate supplere. & quicumque res sanguinem, pericula, egestatem, iniurias, vexationes pro Christi gloria ac animarum salute promittere videbatur, impavidè effundebantur. Tyrones in eam spem se exercebant, & ægrè post tyrocinium ad studia cogebantur, aventes per æmulationem in arenam citò descendere, ne materiam totam (ut est timida spes) sibi veterani præriperent. Expoliebantur tamen eò accuratiùs, quò solidiores virtutes operæ inter Indos exigunt. Operosè admodum Didacus Torres ad Claudium Aquavivam scribebat, monens, ne quamvis virtutem putarent Provinciales Europæi docendis Indis idoneam esse, sed selectissimos mitterent. Ex subsidiariis ab Europâ advectis non quivis temerè ad opus Evangelii inter Indos disseminandi eligebantur, nec æstimabantur operarii ex floribus desideriorum, sed ex soliditate virtutum: solebatque Didacus Torres ad delectum faciendum indicere Sociis octiduana supplicia, & Deum in Venerabili Sacramento palam exposito diu multumque consulere. Nec fefellit Deus vota supplicantis: nam ex ejus delectu prodire multi præcellentes Missionarii, Rochus Gonsalvius, Martinus Aranda, Horatius Bechius, Petrus Romerus, palmam cruentæ mortis pro Christo obitæ consequuti: Melchior Vanegas, Antonius Ruisius, Marcellus Lorençana, Xaverius Urtasum, Didacus Boroa, Josephus Cataldinus, Simon Maçera, Darius Morellius, & alii sanctitatis famâ inter illustres nostræ Societatis Heroës locum amplissimum meriti. Nec exempla defuere, ut sit, ab tanto gradu, adeoque ab Societate, defciscantium, quòd animi virium parvitatem cum operis Evangelici magnitudine non comparantes, ab primo animi fervore torpuissent. Paucorum casu reliqui excitabantur ad conservandum vigorem: unde factum, ut per totam Americam & Europam, longè lateque vulgaretur fama Paraquariensium Sociorum, quos supremæ etiam potestates, & viri præcellentes, beneficiis & favoribus animabant ad constantiam. Ordinar ab summo capite.

CAPUT
XXXV.
De novæ
Provinciæ
benefactoribus.

PAULUS Quintus Pontifex Maximus Episcopum Chilensem, nostris rebus non satis amicum, brevi diplomate monuit, ut Societatem amaret; quidquid in eam beneficii contulisset, illud se tanquam sibi præstitum agniturum. Philippus Tertius Rex Catholicus pro transportandis ex Europâ subsidiariis Sociis sæpè &

liberaliter

liberaliter viaticum navimque concessit. Idem jussit Socios *JESU* in Missionibus Paraquariensibus suis sumptibus ali. Ejus jussu in oppidis Guairaniæ & Chileni regni, ex Indorum reductione constructis, Sociis annua pecuniarum subsidia attributa sunt. In Sancti Jacobi Tucumania metropoli domum nostram, & convictorium Societati traditum, liberali & annuo censu juvit. Insuper quidquid vini in amplissima Provincia ab omnibus Societatis hominibus in Sacrificiis, quidquid olei in Ecclesiis nostris pro Venerabili Sacramento cohonestando, quidquid pharmacorum in omnibus domibus nostris pro curandis infirmis infunderetur, illud totum Philippus Tertius Rex Catholicus, Regiâ planè pietate, ex suo etiam ærario dari voluit. Cujus autoritate & auspiciis Senatus Regius Indicus Madriti degens, missis amplissimis Diplomati- bus, nobis favebat, & rerum Sacrarum profanarumque Præfecti ubique in Para- quaria manum Societati commodabant. Inter quos eminere Ferdinandus Arias, fluminis Argentei Prætor, & Ferdinandus Trecus, Tucumania Episcopus, fratres uterini, non magis nobilitate & gestis Magistratibus, quàm propriâ virtute illu- streri. Illum bello optimum exornabat prudentia civilis, adeò singularis, ut ob eam unam inter præcipuos America Australis Heroës, rationum Indicarum Sena- tores, Hispali in aula sua, pingi aliquando jufferint. Ejus præcipuè autoritate & nisu Collegium Assumptionis, & Boni-æris domus, surrexere. Sedem in Sanctæ Fidei urbe, suis maximè sumptibus, & tantum non manibus, nobis erexit. Gua- raniam, Guaicurazorum regionem, Paranensem Provinciam, necnon Indos adverso Paraquario hinc inde diffusos, Societatis curæ primus tradidit. Quidquid arduum occurrebat, & in speciem insuperabile, in Barbarorum feritate domanda, illud *JESU* Sociis, tanquam selectis, ut aiebat, Christianæ militiæ athleticis, commen- dabat. Nec tantæ æstimationi & amoris cessit ejus frater Ferdinandus Trecus, Episcopus, in Franciscana olim familia apud Peruanos primos honores meritus, adeò in Societatem propensus, ut pristinae professionis immemor, totum se ad no- stram consuetudinem & familiaritatem adjungeret; nihilque prætermitteret, quod ad eam illustrandam ac augendam pertinere existimaret. Nostrâ domo, mensâ & moribus, ubi salvâ dignitate poterat, utebatur. Collegio Cordubensi, & Este- rensi domui, bis mille aureos annuatim dum viveret numerari jussit. Præterea utriusque domus fundatorem se fore scripto professus est, si ex Episcopatus sui redditibus eam summam pecuniarum, quæ duorum Collegiorum rationibus suffi- ceret, aliquando consequi posset. Ejus præcipuè operâ duo nobilium adole- scentium seminaria in Tucumania Societati tradita sunt. Matrem suam, nobi- lissimam matronam, minus splendide vivere maluit, quàm Societatem egere. Quin sapius genium suum defraudabat, ut plus haberet quod in Societatem con- ferret. Supellectile domos nostras instruxit. Socios omnes autoritate defendit. Honorariis litteris Regi & Senatui Regio amplissimè & sæpè res nostras commen- davit. Denique lethali morbo in opere charitatis correptus, anno hujus sæculi decimo-quarto moriens, Societatem ex asse hæredem scripsit. Corpus suum, quamvis Cordubæ Franciscani Patres nobile Monasterium haberent, in nostro templo sepeliri voluit. Ejus Mater Domina Anna Sanabria, cognito filium suum Episcopum omnia bona sua & spes omnes in Societatem contulisse, per litteras ei gratias egit, laudavitque, quòd non carnè & sanguinem respexisset: nonagenaria obiit, non minus virtutibus, quàm nobilissimis prolibus, illustris. Tantis viris addendi mihi sunt Franciscus Saucedus, postea Chilenis Episcopus, in Sancti Michaelis domum profusè liberalitatis; & Prætor ille Paraquariensis, cujus factum quàm nomen mihi notius est, qui ad Regem Catholicum scribens monuit, ne milites ex Europa ad propagandum suum inter Indos imperium transmitteret: ad id enim sufficere *JESU* Socios, quavis armaturâ fortiores. Nec hoc loco tacendus Franciscus Alfatus, Senator & Inspector Regius, vel ob id maximè, quòd leges Indis utiles, præfligatis nimis servitiis, sanxerit; nostrosque aut Provinciis Indorum admos, aut in urbibus degentes, omni ope juverit. Rebus jam constitutis, dubitari potuit, quo potissimum nomine nova Provincia, tres præfecturas Regias amplexa, vocaretur: Chilenis titulum regni & Collegii antiquitatem, Tucumanibus Collegii Cordu-

Paulus Quintus.
Philippus Tertius.

Senatus Re-
gius.

Prætores.
Ferdinandus Arias.

Ferdinandus Trecus.

Anna Sana-
bria.

Franciscus Saucedus.

Franciscus Alfatus.

De nomine
Provincia
Paraquaria

*De Lauretana
Virginis
patrocinio.*

benſis principatum, Paraquarienſibus denique cauſam fundandæ Provinciæ obtendentibus. Sed uſus diſſidium æqualia iura præſtendentium diſſolvit, invaluitque, ut Provincia Paraquaria nuncuparetur. Sed ſi meum iudicium requiratur, Mariana Provincia dici debuit, quæ ſub Mariæ patrocinio nata, tantillo tempore in eam ſpem & magnitudinem, qualem vidimus, crevit. Nulla domus in Hiſpanorum urbibus poſita eſt, quæ Lauretanæ Virginis ſacello ab origine ſuffulta non fuerit. Socii ad Chiloënſes, Araucanos, Calchaquinos, Paraquarienſes, Guairanios, Guaicuræos, & alios populos, Virginis præſertim auſpiciis viam ſibi ſtraverunt. Hanc populorum debellatricem amemus, hanc colamus, ſi parta tueri, & ulteriores victorias adipiſci velimus.

